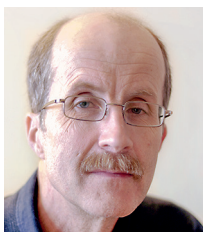

Botaniken i ett föränderligt klimat

Vi har haft den varmaste sommaren i Sverige på decennier, och efter det kom skyfall och översvämningar i stora delar av landet.

Alla de olika scenarier som presenterats av internationella klimatexperter är inne på att det kommer att bli varmare och torrare i genomsnitt men också att nederbörden blir häftigare och att en större del kommer i form av regn.

Detta kommer att få konsekvenser för den biologiska mångfalden. Arter kommer att flytta norrut i ett högre tempo. Skogsgränsen har redan förflyttats i fjällen men detta är bara början på en större förändring. Inhemska arter kan komma att konkurreras ut av nya invasiva arter som klarar det nya klimatet bättre.

Det finns dock en del positiva effekter på den vilda floran efter stora skogsbränder och översvämningar, även om det kan vara känsligt att tala om sådant i nära samband med händelserna. Flera av våra hotade växtarter är störningsberoende och kan dra nytta av sådant som vi betraktar som katastrofer.

Det finns även andra aspekter på klimatförändringarna. Det råder idag en samsyn om nödvändigheten av att fasa ut de fossila bränslena men internationellt sett går den utvecklingen mycket trögt. Än så länge går den större delen av investeringarna inom energiområdet i själva verket till jakten på nya fossila bränslen.

En nödvändig övergång till förnybara energikällor kommer också att få konsekvenser för den biologiska mångfalden. Om en större del av de resurser vi ska leva av – i form av energi och industriråvaror – ska tas från biosfären istället för från jordskorpan kommer konkurrensen om markens och vattnets produktion att öka och därigenom intressekonflikterna.

Skogen, algerna i havet och annan vegetation har ju givetvis också en viktig roll i kolcykeln och en stor del av utsläppen av växthusgaser härrör från skogsavverkningar.

I de här sammanhangen brukar man tala om kolsänkor och här har vår användning av skogen och odlingsmarken stor betydelse. Det finns redan möjlighet att inom handeln med utsläppsätter kopplat till Kyotoprotokollet styra vår markanvändning, som ett av verktygen för att minska på utsläppen av växthusgaser eller till och med skapa kolsänkor. Fleråriga grödor på åkermarkerna, mer bete på naturliga gräsmarker och ett skogsbruk som överhåller skog är några exempel.

Allt sammantaget kommer botaniska kunskaper att behövas än mer framöver. Det är nya villkor för den vilda floran, fler intressekonflikter är att vänta och kunskapen om vegetationens och markanvändningens roll i kolcykeln behöver förbättras.

STEFAN GRUNDSTRÖM